

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 0 9 1 2 0 1 1 1

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA NEL TERRITORIO BILINGUE DELL'ISTRIA SLOVENA

Prova d'esame 1

- A) Comprensione del testo
B) Conoscenza e uso della lingua, produzione di una tipologia testuale breve

Mercoledì, 10 giugno 2009 / 90 minuti (30 + 60)

Al candidato è consentito l'uso della penna stilografica o della penna a sfera.

Il candidato riceve una scheda di valutazione e un allegato staccabile contenente il testo 1 e 2, oggetto della prova.

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulla scheda di valutazione.

La prova d'esame si compone di due parti, denominate A e B. Il tempo a disposizione per l'esecuzione dell'intera prova è di 90 minuti: vi consigliamo di dedicare 30 minuti alla risoluzione della parte A, e 60 minuti a quella della parte B.

La prova d'esame contiene 16 quesiti per la parte A e 15 quesiti per la parte B. Potete conseguire fino a un massimo di 34 punti nella parte A e 55 punti nella parte B, per un totale di 89 punti. Il punteggio conseguibile in ciascun quesito viene di volta in volta espressamente indicato.

Scrivete le vostre risposte negli spazi appositamente previsti **all'interno della prova** utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in modo leggibile: in caso di errore, tracciate un segno sulla risposta scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle risposte e alle correzioni scritte in modo illeggibile verrà assegnato il punteggio di zero (0).

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 1 bianca.

Izhodiščni besedili k 1. izpitni poli

Besedilo 1

Alma Karlin v Nuku

Čutila je valovanja duš

1 V razstavni dvorani NUK je od četrta odprta razstava Med pisanjem in potovanjem, posvečena petinpetdestletnici smrti Alme Maximiliane Karlin (1889–1950). Avtor Gregor Erjavec je razstavo o tej svetovljanski Celjanki, ženski »tisočerih sposobnosti in tisočerih skrivnosti«, pripravil z zapuščino, ki jo hranijo v Nuku, Pokrajinskem muzeju Celje in Osrednji knjižnici Celje. Žal je bilo marsikaj uničeno ali odneseno v neznanu iz desetletja propadajoče hiše v Pečovniku v bližini Celja, kjer je dolga leta živela s prijateljico, angleško slikarko Theo Schreiber Gamelin.

2 Almo Karlin bi zaradi samosvojesti v življenju in pisanju lahko primerjali s prav tako v slovenje-graškem okolju za življenja nesprejemljivo advokatko in pisateljico Ljubo Prenner. Obema je med drugim skupno tudi to, da je za njuni življenjski zgodbi v zadnjih letih veliko zanimanja, obe sta prišli tudi na odrske deske.

3 Alma Karlin se je drugačnosti (»Sem bitje ženskega spola ... Nisem niti posebej široka niti posebej visoka in na moji zunanosti ni nič omembe vrednega.«) zavedala od rane mladosti in jo skušala uveljaviti na druge načine. Med študijem jezikov v Londonu tudi tako, da se je v ponedeljek učila norveško in sanskrt, v torek francoščino, v sredo angleščino in latinščino, v četrtek danščino, v petek italijanščino in švedščino, ob sobotah je obiskovala prijatelje

Alma Karlin – Na poti okrog sveta so jo spremljali pisalni stroj, znanje jezikov in ljubezen do drugačnosti.

v Hayesu, v nedeljo dopoldne je imela ure španščine in zvečer ruščine, vsako jutro pa se je na pamet naučila kako pesem v vseh jezikih hkrati. Tam je sestavila tudi desetjezični slovar in se navzela multikulturalnosti, kar jo je poleg pisalnega stroja znamke Erica spremljalo na osemletni poti okrog sveta. Erici je napisala tudi ljubezensko pesem.

4 Razstava je zamišljena dvodelno, tako da je prikazano Almino potovanje in pisanje, to pa daje v okviru prostorskih možnosti dokaj celovito podobo o umetnici. Poleg obsežnega knjižnega opusa (od leta 1921 do 1937 je pri različnih založbah v Nemčiji, Veliki Britaniji, Švici in na Finskem izdala 22 knjig) pa je s potovanja samo v glasilu štajerskih Nemcev Cillier Zeitung objavila 126 nadaljevanj (a doživela razočaranje, ko je ob vrtni s poti na celjskem kolodvoru ni nihče pričakal). Pisala je samo v nemščini, ker je slovensko znala slabo. Njeno prvo knjigo v slovenščini smo dobili šele leta 1969, pozneje pa še sedem knjig. V njeni zapuščini je še precej rokopisov romanov in pesmi, ki kličejo po objavi, in tudi izjemno veliko korespondence.

5 Zapuščina Alme Karlin je pomembna vsaj še za etnologijo in botaniko. Povsod je zbirala etnološke predmete (če je imela denar, jih je kupovala, ker pa ga večinoma ni imela, je zbirala školjke in podobno) in jih pošiljala v Celje. Zapustila je izredno bogato zbirko koloriranih razglednic z vsega sveta (samo v celjskem muzeju jih hranijo okrog 480), zajeten herbarij ter številne akvarelne liste, na katere je slikala različno rastlinje.

Razstava bo odprta do 5. maja.

Milan Vogel

(Vir: Milan Vogel: Čutila je valovanja duš. Delo, 19. april 2005. Str. 9.)

zapuščina: – premoženje umrlega

– kar je ohranjeno iz preteklosti

Besedilo 2

Karlin, Alma, Maximiliana, *12. 10. 1889, Celje, †14. 1. 1950 Celje (pok. v Svetini); pesnica, pisateljica, mladinska pisateljica. Nemščino imela za materni jezik, vendar znala slovensko. Študirala na Society of Arts v Londonu. 1921 izšel njen prvi roman *Moj mali Kitajec*. 1918 odšla za 10 let na pot okoli sveta (*Osamljena okoli sveta*), o čemer je napisala veliko knjig in imela potopisna predavanja po Evropi. Bila je zelo popularna in brana, ustanavljali društva Karlin (Karlin Verein); pred vojno bila predlagana za Nobelovo nagrado za lit. Nacisti so njene knjige zažgali, med okupacijo preganjana in zaprta v Mb., 1944 odšla v NOB (Črnomelj). Objavila 17 knjig v nemščini, francoščini, angleščini, finščini, po vojni tudi v sl. prevodu (*Samotno potovanje*, 1969). (EC)

DELO: *Mein kleiner Chinese*, 1921 (roman); *Einsame Weltreise*, 1930 (potopis); *Im Banne der Südsee*, 1930 (potopis); *Drachen und Geister* (novele), 1930; *Mystik der Südsee I, II* (potopis), 1931; *Der Götze* (roman), 1932; *Windlichter des Todes* (roman), 1933; *Der Todesdorn* (potopis), 1933; *Tränen des Mondes* (novele), 1935; *O Joni San* (novele); *Isonlanthis* (roman), 1936; *Die Nebenfrau des Nabobs* (roman); *Vier Mädchen im Schicksalswind* (za mladino), 1936; *Erdgebunden* (za mladino), 1936; *Kleiner Frühling* (za mladino), 1937; *Eine kleine Siamesin* (za mladino), 1937; *Der Becher des Vergessens* (za mladino), 1938

drama: *Die Kringhäusler*, 1918

LIT.: Slovenski etnografski muzej: 10 let potovanja okoli sveta zbirateljice in pisateljice Alme Karlinove, 1967; Drago Medved: Bo kdo napisal biografijo svetovljanke Alme Karlin? Delo 1989; E. Cesar: Svetovna popotnica in pisateljica Alma M. Karlin v partizanih, Borec 1992

(Vir: *Karlin, Alma Maximiliana. Slovenska književnost. Ljubljana: Cankarjeva založba 1996, str. 179.*)

A) Bralno razumevanje

Natančno preberite besedili in rešite naloge.

1. Kdo je avtor razstave v NUK-u in komu je posvečena?

Avtor: _____

Posvečena je: _____

(2 točki)

2. Zakaj je besedna zveza (*ženski*) »tisočerih sposobnosti in tisočerih skrivnosti« zapisana v navednicah in kdo jo je izrekel?

Razlaga: _____

Avtor besedne zveze: _____

(2 točki)

3. Kdo je napisal besedilo 1? _____

(1 točka)

4. Besedilo 1 je kot besedilna vrsta:

- a) leksikografski članek.
- b) črtica.
- c) strokovni članek.
- č) publicistični članek.

(1 točka)

5. Kaj pomeni besedna zveza *svetovljanska Celjanka*?

(3 točke)

6. Katere skupne lastnosti pripiše avtor besedila 1 Almi Karlin in Ljubi Prenner?

(3 točke)

7. Ali se je Alma Karlin počutila drugačno od svojih vrstnikov?

DA NE

(1 točka)

8. Zakaj je bil za Almo Karlin London pomemben?

(3 točke)

9. V kakšni povezavi je bila Erica z Almo Karlin?

(3 točke)

10. Kot kaj prikazuje Almo omenjena razstava?

(2 točki)

11. Katere besedilne zvrsti je pisala Alma Karlin?

(3 točke)

12. Zakaj je zapuščina Alme Karlin pomembna tudi za biologe in botanike?

(2 točki)

13. Kaj je tema besedila 1? _____

(2 točki)

14. Besedilo 2 je kot besedilna vrsta:

- a) črtica.
- b) leksikografski članek.
- c) publicistični članek.
- č) strokovni članek.

(1 točka)

15. Kaj je tema besedila 2? _____

(2 točki)

16. Iz kolikor delov je besedilo 2 in kaj obravnava kateri del?

Število delov: _____

Tema delov: _____

(3 točke)

OBRNITE LIST.

B) Poznavanje jezika, tvorjenje kratke besedilne vrste

1. Prevzetima besedama pripišite slovenski vzporednici.

korespondenca _____

koloriran _____

(2 točki)

2. Zapišite vsaj tri besede besedne družine, v katero spada beseda *razstava*.

_____ (2 točki)

3. Naslednjim glagolom določite vid in jim pripišite vidski par (glagolski čas ohranite isti).

	Glagolski vid	Vidski par
je pripravil		
smo dobili		
je slikala		
poskrbi		

(4 točke)

4. Samostalnike postavite v orodnik ednine in orodnik dvojine.

	Orodnik ednine	Orodnik dvojine
skrivnost		
odtenek		
stroj		
pesem		
akvarel		

(5 točk)

5. Besedo *zapuščina* uporabite v dveh različnih pomenih, vsak pomen v svoji povedi.

(2 točki)

6. Glagole iz povedi *Razstava je zamišljena dvodelno, tako da je prikazano Almino potovanje in pisanje*. postavite v prihodnjik in preteklik ter zapišite celotni povedi.

a) Prihodnjik: _____

b) Preteklik: _____

(2 točki)

7. Zapišite, za katero vrsto besednih zvez gre v levem stolpcu, tako da na črte prepišete ustrezno črko iz desnega stolpca.

1. Potopisna predavanja po Evropi _____

2. Življenje in pisanje _____

a) priredna besedna zveza

3. Akvarelni listi _____

b) podredna besedna zveza

4. Angleščina ter latinščina _____

(4 točke)

8. Iz glagola *pisati* tvorite samostalnika:

a) za to, kar se piše: _____

b) za tistega, ki piše: _____

(2 točki)

9. Natančno preberite naslednjo poved: *Almi Karlin in Ljubi Prenner je med drugim skupno tudi to, da je za njuni življenjski zgodbi v zadnjih letih veliko zanimanja*. Prikažite njeno skladenjsko sestavo in poimenujte odvisnik.

PRIKAZ

POIMENOVANJE

(4 točke)

10. Ugotovite, če so besede pravilno zapisane. Če niso, napako popravite.

švedtščina, rizba, fantazijske, avtobijografski, društvo, italijanščina

(2 točki)

11. Besedno zvezo *desetjezični slovar* uporabite v stavčnočlenski vlogi:

a) osebka: _____

b) predmeta: _____

(2 točki)

12. Iz naslednjih samostalnikov izpeljite pridevnike.

življenje _____

svet _____

razstava _____

etnologija _____

(4 točke)

13. Zamenjajte besedni red tako, da se bo zaradi podčrtane besede spremenil smisel celotne povedi
Alma Karlin se je učila tudi norveščine in sanskrta.

(2 točki)

14. Naslednje glagole postavite v velelnik za 2. osebo ednine.

	Velelnik za 2. osebo ednine
zbirati	
pošiljati	
slikati	

(3 točke)

15. Napišite besedilo (100–120 besed), v katerem boste vsebinsko in besedilnozvrstno primerjali obe besedili. Izpostavite, kateri podatki so skupni, kateri ne? Zakaj tako?

Pazite na jezikovno pravilnost in slog (jedrnatost, natančnost, primernost).

(15 točk)

Pagina bianca